

22. 10. 2024

ID: 118701

Nabytí vlastnického práva od neoprávněného

Vlastnické právo nenabývá ve smyslu § 1112 o. z. ten, kdo ví, že jeho předchůdce nabyl vlastnické právo od neoprávněného.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 29 ICdo 99/2022-166 ze dne 31.7.2024)

Nejvyšší soud rozhodl v právní věci žalobce ČSOB Leasing, a. s., se sídlem v P., proti žalované Mgr. Darině Šlampové, se sídlem v H., jako insolvenční správce dlužníka HZT Technik - servis, a. s., za účasti ACEMA Credit Czech, a. s., se sídlem v P., jako vedlejšího účastníka na straně žalované, zastoupeného JUDr. Ing. S.P., advokátem, se sídlem v P., o vyloučení věcí z majetkové podstaty, vedené u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 80 ICm 3276/2019 jako incidenční spor v insolvenční věci dlužníka HZT Technik - servis, a. s., se sídlem v M., vedené u Krajského soudu Praze pod sp. zn. KSPH 72 INS 11210/2018, o dovolání žalobce proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 23. února 2022, č. j. 80 ICm 3276/2019, 103 VSPH 52/2021-124 (KSPH 72 INS 11210/2018), tak, že rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 23. února 2022, č. j. 80 ICm 3276/2019, 103 VSPH 52/2021-124 (KSPH 72 INS 11210/2018), se zrušuje a věc se vrací odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

1. Rozsudkem ze dne 18. září 2020, č. j. 80 ICm 3276/2019-87, ve znění opravného usnesení ze dne 16. října 2020, č. j. 80 ICm 3276/2019-97, Krajský soud v Praze (dále jen „insolvenční soud“):

[1] Vyloučil z majetkové podstaty dlužníka (HZT Technik - servis, a. s.) v insolvenčním řízení vedeném u insolvenčního soudu pod sp. zn. KSPH 72 INS 11210/2018:

- sklízecí řezačku Krone, typ BIG X 530, registrační značka C02 3824, výrobní číslo BX 951864,
- adaptér pro sklizeň kukuřice Krone, typ Easy Collect 600-3, výrobní číslo 969829,
- adaptér pro sběr senáže Krone, typ Easy Flow 300s, výrobní číslo 960990 (dále jen „movité věci“)
[bod I. výroku]

[2] Rozhodl o nákladech řízení (bod II. výroku).

2. Insolvenční soud – vycházející z ustanovení § 225 odst. 1 a 2 zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona), z ustanovení § 7, § 1099, § 1109, § 1111 a § 2900 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku (dále též jen „o. z.“), a odkazuje na (označenou) judikaturu Nejvyššího soudu – dospěl po provedeném dokazování k následujícím závěrům:

3. Žalobce (ČSOB Leasing, a. s.) podal žalobu o vyloučení movitých věcí z majetkové podstaty dlužníka včas.

4. Vedlejší účastník (ACEMA Credit Czech, a. s.) uzavřel s dlužníkem dne 8. prosince 2017 smlouvu o

úvěru č. 10144403 (dále jen „první smlouva o úvěru“), na jejímž základě mu téhož dne poskytl úvěr 5 300 000 Kč. Současně s dlužníkem uzavřel smlouvu o zajišťovacím převodu práva k movitým věcem a smlouvu o výpůjčce movitých věcí. Vedlejší účastník se stal vlastníkem movitých věcí v souladu s ustanovením „§ 1199 o. z.“ (správně § 1099 o. z.) okamžikem uvedeným ve smlouvě o zajišťovacím převodu práva, tedy poskytnutím úvěru.

5. Dlužník jako prodávající následně uzavřel dne 18. dubna 2018 kupní smlouvu k movitým věcem se společností BULTAS AGROSLUŽBY s. r. o. (dále jen „společnost B“) jako kupující, přestože nebyl jejích vlastníkem (ale pouze vypůjčitelem). Společnost B tentýž den uzavřela se žalobcem smlouvu o úvěru č. 7851869 (dále jen „druhá smlouva o úvěru“), v jejímž rámci sjednala zajišťovací převod vlastnického práva k movitým věcem na žalobce.

6. Vedlejší účastník ani žalovaná (Mgr. Darina Šlampová jako insolvenční správkyň dlužníka) nevyvrátili dobrou víru společnosti B při nabytí vlastnického práva od nevlastníka (dlužníka), která je presumována ve smyslu § 1109 o. z. Dlužník původně nabyl movité věci na základě kupní smlouvy uzavřené se společností DL agroslužby, a. s. v likvidaci, (dále jen „společnost DL“) a mohl své vlastnictví „prokázat kupní smlouvou“; nadto byl zapsán jako vlastník jedné z movitých věcí (sklízecí řezačky) v technickém průkazu vozidla a vlastnictví prokazoval „odkazem na zápis v registru vozidel“. Dobrá víra společnosti B při nabytí od nevlastníka (ve smyslu ustanovení § 1109 písm. c/ o. z.) byla dána i tím, že dlužník měl movité věci v držení a byl „dlouholetým prodejcem“ (nikoliv zprostředkovatelem prodeje) zemědělských strojů.

7. Žalobce nabyl vlastnictví od společnosti B (tedy od vlastníka). Lze nicméně uzavřít, že i žalobce byl při nabytí vlastnického práva v dobré víře vzhledem k zápisu dlužníka v registru vozidel, a to bez ohledu na to, zda dlužník předložil originál technického průkazu, nebo jen kopii („s tvrzením“ ztráty originálu), protože technický průkaz „zadržoval“ vedlejší účastník. Pochybnosti o vlastnictví stroje dlužníkem nemohla vyvolat ani jeho špatná finanční situace, kterou žalobce znal, neboť ta není „automaticky důvodem předpokládat podvodné jednání“; to platí i pro postavení žalobce jako „banky“, na níž lze klást „vyšší nároky i ohledně existence její dobré víry“.

8. Vedlejší účastník svým jednáním „umožnil podvodné jednání dlužníku“ a znemožnil společnosti B a následně žalobci, aby (i) při náležité péči zjistili, že dlužník není vlastníkem movitých věcí. Vedlejší účastník totiž nezajistil „publicitu svého vlastnictví“ k movitým věcem, když se úmyslně „nenechal zapsat“ jako vlastník do technického průkazu a umožnil dlužníku nakládat s movitými věcmi „k účelu vedlejšímu účastníku známému“, a to k prodeji třetí osobě. Škoda vzniklá z takového jednání nemůže jít k tíži žalobce, který byl vzhledem ke všem okolnostem v dobré víře při nabývání vlastnického práva.

9. K odvolání vedlejšího účastníka (za souhlasu žalované) Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 23. února 2022, č. j. 80 ICm 3276/20019, 103 VSPH 52/2021-124 (KSPH 72 INS 11210/2018), změnil rozsudek insolvenčního soudu tak, že žalobu zamítl (první výrok) a rozhodl o nákladech řízení (druhý a třetí výrok).

10. Odvolací soud – vycházející z ustanovení § 7, § 1109 a § 1111 o. z., z ustanovení § 118a odst. 3 a § 118b odst. 1 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), a odkazuje na (označenou) judikaturu Nejvyššího soudu – dospěl po přezkoumání napadeného rozhodnutí k následujícím závěrům:

11. Insolvenční soud nesprávně vycházel z toho, že žalobce má břemeno tvrzení a břemeno důkazní (o tom, že ho „chrání“ dobrá víra ohledně vlastnictví dlužníka k movitým věcem) a že ho nemusí poučovat podle § 118a o. s. ř., neboť své důkazní břemeno unesl; tím zatížil řízení vadou, která je však odstranitelná v odvolacím řízení. Proto „je namístě“ přihlédnout k důkazům navrhovaným

vedlejším účastníkem k vyvrácení dobré víry žalobce.

12. Nabytí vlastnického práva od neoprávněného zahrnuje jednak „speciální skutkovou podstatu“ ve smyslu § 1109 o. z., jednak „obecnou subsidiární úpravu“ podle § 1111 o. z. Při nabytí vlastnického práva od neoprávněného za podmínek § 1109 o. z. nemusí nabyvatel (na rozdíl od nabytí podle § 1111 o. z.) prokazovat svou dobrou víru (svědčí mu její domněnka ve smyslu § 7 o. z.) a může tak nabýt i věc „kradenou“.

13. Žalobce je „úvěrovou institucí mající odborné znalosti a schopnosti“ plynoucí z jejího předmětu činnosti; ochrana dobré víry při nabývání práv v jeho případě předpokládá zvýšenou opatrnost. Při zkoumání dobré víry je nutné, aby kupující využil dostupné prostředky k tomu, aby se přesvědčil, že prodávající je skutečně vlastníkem prodávané věci, např. prověřením jeho osoby nebo dokladem o předchozím nabytí prodávané věci.

14. Žalobce před poskytnutím úvěru společnosti B nepostupoval s potřebnou opatrností a dobrá víra při nabývání movitých věcí podle ustanovení § 1109 o. z. ho „nechránila“, neboť nemohl být vzhledem ke všem okolnostem v dobré víře v oprávnění dlužníka převést vlastnické právo na základě řádného titulu. Před poskytnutím úvěru společnosti B k financování nákupu movitých věcí a k jeho zajištění zajišťovacím převodem práva bylo povinností žalobce využít všechny dostupné prostředky k tomu, aby se přesvědčil, že dlužník je vlastníkem movitých věcí; neměl se tedy spokojit jen s kopií technického průkazu. Trvat na předložení originálu technického průkazu „bylo o to naléhavější“ za situace, kdy přihlásil do insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka pohledávky mající původ převážně v porušování úvěrových smluv dlužníkem.

15. Proti prvnímu výroku rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání, jehož přípustnost vymezuje ve smyslu ustanovení § 237 o. s. ř. argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení právních otázek, které v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyly vyřešeny, jakož i na vyřešení právní otázky, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu. Namítá, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (dovolací důvod podle § 241a odst. 1 o. s. ř.), a požaduje, aby Nejvyšší soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

16. Konkrétně dovolatel předestírá dovolacímu soudu k řešení následující otázky:

[1] Aplikuje se ustanovení § 1109 o. z. v případě, kdy nabyvatel nabyl vlastnické právo od vlastníka, který původně nabyl vlastnické právo od neoprávněného? Vztahuje se ustanovení o nabytí vlastnického práva od neoprávněného ve smyslu § 1109 o. z. i na případy zajišťovacího převodu vlastnického práva podle § 2040 a násl. o. z.? (Uvedené otázky má dovolatel za doposud neřešené Nejvyšším soudem.)

[2] Má být s ohledem na ustanovení § 5 odst. 1, § 6 odst. 1 a 2 a § 2900 o. z. chráněno vlastnické právo původního vlastníka (vedlejšího účastníka) i v případě, kdy původní vlastník svým úmyslným nepoctivým a protiprávním jednáním v rozporu s požadavkem odborné péče způsobil, že nový nabyvatel (žalobce) neměl možnost se o vlastnickém právu původního vlastníka dozvědět, čímž vytvořil podmínky pro to, aby neoprávněný převodce mohl věc zcizit? (Uvedenou otázku má dovolatel za doposud neřešenou Nejvyšším soudem.)

[3] Dospěl odvolací soud na základě skutkových zjištění ke správnému závěru ohledně (ne)existence dobré víry dovolatele? [Uvedenou otázku má dovolatel za vyřešenou v rozporu s (označenou) judikaturou Nejvyššího soudu.]

17. Dovolatel dále namítá nesprávné hodnocení provedených důkazů, respektive extrémní nesoulad

skutkových zjištění odvolacího soudu s provedenými důkazy.

18. V mezích uplatněného dovolacího důvodu dovolatel k první položené otázce argumentuje, že v poměrech projednávané věci nelze na jeho nabytí vlastnického práva aplikovat ustanovení § 1109 o. z., jelikož vlastnické právo k movitým věcem nenabyl od dlužníka (coby neoprávněného převodce), ale od společnosti B, která nebyla účastníkem řízení. Její dobrá víra v oprávnění dlužníka převést vlastnické právo k movitým věcem nebyla v řízení vyvrácena, insolvenční soud ji naopak považoval za prokázanou a odvolací soud tuto skutečnost „nerozporoval“. Mezi dlužníkem a dovolatelem neexistoval smluvní vztah a dovolatel tudíž nabýval vlastnické právo (již) od vlastníka (společnosti B).

19. Ustanovení § 1109 o. z. není uplatnitelné na nabytí vlastnického práva dovolatelem ani proto, že jde o zajišťovací převod (vlastnického) práva podle § 2040 o. z.; dovolatel nabyl vlastnické právo k movitým věcem toliko dočasně, coby prostředek zajištění dluhu společnosti B z druhé smlouvy o úvěru.

20. U druhé otázky dovolatel odvolacímu soudu vytýká, že se nevypořádal „s úmyslným nepoctivým a protiprávním jednáním“ vedlejšího účastníka „bez odborné péče“ spočívajícím v tom, že se „nenechal zapsat“ do technického průkazu a registru vozidel jako vlastník movitých věcí, aby nemusel platit jejich pojištění. V důsledku jednání vedlejšího účastníka se dovolatel ani společnost B nemohli dozvědět o jeho vlastnickém právu; vedlejší účastník tím umožnil dlužníku movité věci dále zcizovat.

21. Co do třetí otázky má dovolatel za nesprávný závěr odvolacího soudu o nedostatku jeho dobré víry. Tvzení, že přihlásil do insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka splatné pohledávky mající původ v porušení úvěrových smluv dlužníkem, ani tvzení, že podle seznamu závazků dlužníka ze dne 24. května 2018 měl dlužník k 17. dubnu 2018 závazky vůči žalobci ve výši 19 793 000 Kč, nevyplývají z provedených důkazů, nebyla ani tvrzena a jsou tak v rozporu s obsahem spisu. Za nelogický považuje dovolatel i požadavek, že měl trvat na předložení originálu technického průkazu.

22. Vedlejší účastník navrhuje ve vyjádření dovolání odmítnout, případně zamítnout, neboť považuje napadené rozhodnutí za správné.

23. V replice dovolatel setrvává na dovolacím návrhu.

24. Pro dovolací řízení je rozhodné aktuální znění občanského soudního řádu.

25. Dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř. k řešení první dovolací otázky (ohledně nabytí vlastnického práva na základě zajišťovacího převodu práva od osoby, která sama nabyla vlastnictví od neoprávněného), když potud jde o věc dovolacím soudem neřešenou.

26. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

27. Pro právní posouzení věci jsou rozhodné následující skutečnosti, z nichž vyšly oba soudy:

[1] Společnost DL (prodávající) uzavřela s dlužníkem (kupujícím) dne 1. srpna 2017 kupní smlouvu, jejíž předmětem byly movité věci.

[2] V technickém průkazu č. ZA 261259 vydaném dne 1. září 2017 je uveden dlužník jako první registrovaný vlastník sklízecí rezačky.

[3] Vedlejší účastník (úvěrující) uzavřel s dlužníkem (úvěrovaným) první smlouvu o úvěru dne 8. prosince 2017 ohledně poskytnutí úvěru ve výši 5 300 000 Kč. Zároveň si strany sjednaly zajišťovací

převod práva a smlouvu o výpůjčce s tím, že vlastnické právo k movitým věcem přechází z dlužníka na vedlejšího účastníka. Převod byl sjednán s rozvazovací podmínkou řádného uhrazení dluhu, po kterém přejde vlastnické právo k movitým věcem zpět na dlužníka, který movité věci i nadále užíval.

[4] Dlužník (prodávající) uzavřel se společností B (kupujícím) dne 18. dubna 2018 kupní smlouvu k movitým věcem.

[5] Žalobce (úvěřující) uzavřel se společností B (úvěřovaným) dne 18. dubna 2018 druhou smlouvu o úvěru ohledně poskytnutí úvěru ve výši 9 081 050 Kč. Zároveň si strany sjednaly zajišťovací převod práva s tím, že vlastnické právo k movitým věcem přechází ze společnosti B na žalobce. Převod byl sjednán s rozvazovací podmínkou řádného uhrazení dluhu, po kterém přejde vlastnické právo k movitým věcem zpět na společnost B.

[6] K 23. květnu 2018 byl uveden v duplikátu technického průkazu jako další registrovaný vlastník sklízecí rezačky žalobce a společnost B je v něm zapsána jako její provozovatel. Vedlejší účastník není v technickém průkazu uveden.

[7] Usnesením ze dne 1. srpna 2018, č. j. KSPH 72 INS 11210/2018-A-14, jež bylo zveřejněno v insolvenčním rejstříku dne 2. srpna 2018, insolvenční soud (mimo jiné) zjistil úpadek dlužníka (bod I. výroku), prohlásil konkurs na jeho majetek (bod II. výroku) a insolvenční správkyň ustanovil žalovanou (bod III. výroku).

[8] Žalovaná zapsala movité věci do soupisu majetkové podstaty dlužníka dne 29. října 2018 (B-6), a to pod položkami 30, 31 a 32.

28. Pro další úvahy Nejvyššího soudu jsou rozhodná následující ustanovení občanského zákoníku (ve znění, jež nedoznalo změn od zahájení insolvenčního řízení):

§ 7 (o. z.)

Má se za to, že ten, kdo jednal určitým způsobem, jednal poctivě a v dobré víře.

§ 1109 (o. z.)

Vlastníkem věci se stane ten, kdo získal věc, která není zapsána ve veřejném seznamu, a byl vzhledem ke všem okolnostem v dobré víře v oprávnění druhé strany vlastnické právo převést na základě řádného titulu, pokud k nabytí došlo

a/ ve veřejné dražbě,

b/ od podnikatele při jeho podnikatelské činnosti v rámci běžného obchodního styku,

c/ za úplaty od někoho, komu vlastník věc svěřil,

d/ od neoprávněného dědice, jemuž bylo nabytí dědictví potvrzeno,

e/ při obchodu s investičním nástrojem, cenným papírem nebo listinou vystavenými na doručitele, nebo

f/ při obchodu na komoditní burze.

§ 1111 (o. z.)

Získal-li někdo movitou věc za jiných okolností, než které stanoví § 1109 nebo 1110, stane se vlastníkem věci, pokud prokáže dobrou víru v oprávnění převodce převést vlastnické právo k věci. To neplatí, pokud vlastník prokáže, že věc pozbyl ztrátou nebo činem povahy úmyslného trestného činu.

§ 1112 (o. z.)

Vlastnického práva ani dobré víry svého předchůdce se nemůže k svému prospěchu dovolat ten, kdo získal movitou věc s vědomím, že vlastnické právo bylo nabyto od neoprávněného.

§ 2040 (o. z.)

(1) Smlouvou o zajišťovacím převodu práva zajišťuje dlužník nebo třetí osoba dluh tím, že věřiteli dočasně převede své právo.

(2) Má se za to, že zajišťovací převod práva je převodem s rozvazovací podmínkou, že dluh bude splněn.

29. Ve shora ustaveném skutkovém a právním rámci činí Nejvyšší soud k dovoláním otevřené otázky následující závěry:

30. V rozsudku ze dne 30. června 2021, sen. zn. 29 ICdo 77/2019, se Nejvyšší soud přihlásil k dřívějším judikturním závěrům, na jejichž podkladě vysvětlil, že (i v poměrech zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku) zajišťovacím převodem práva dochází – byť podmíněně – ke změně v osobě nositele vlastnického práva (v osobě vlastníka). Dlužník tak účinností smlouvy o zajišťovacím převodu vlastnického práva přestává být vlastníkem majetku poskytnutého k zajištění a toto právo nabývá věřitel. Splněním zajištěného dluhu přechází vlastnické právo bez dalšího zpět z věřitele na dlužníka, naopak v případě nesplnění musí být ve smlouvě o zajišťovacím převodu práva sjednán způsob, jakým bude zajišťovací převod práva realizován; jedním z těchto způsobů je i možnost prodeje zajištěného majetku věřitelem třetí osobě a následné vypořádání závazku dlužníka vůči věřiteli z výtěžku zpeněžení majetku.

31. Nejvyšší soud přitom nepochybuje o tom, že podmínky nabývání vlastnického práva od neoprávněného (§ 1109 a násl. o. z.) se vztahují i na zajišťovací převody vlastnického práva; i v takovém případě se totiž nabyvatel stává vlastníkem převáděné věci (být podmíněně s ohledem na účel uvedeného zajišťovacího institutu).

32. Dále Nejvyšší soud zdůrazňuje, že v poměrech projednávané věci je nutné rozlišovat mezi jednotlivými právními jednáními (převodními smlouvami), tj. mezi kupní smlouvou uzavřenou společností B (coby kupující) a dlužníkem (coby prodávajícím) [s cílem převodu vlastnického práva k movitým věcem na společnost B] na straně jedné a následnou smlouvou o zajišťovacím převodu (vlastnického) práva uzavřenou společností B a dovolatelem [s cílem (podmíněného) převodu vlastnického práva k movitým věcem na dovolatele za účelem zajištění dluhu společnosti B] na straně druhé.

33. Odvolacímu soudu tak lze vytknout, že posuzoval nabytí vlastnického práva dovolatele „od dlužníka“, aniž vzal v potaz, že vlastnické právo k movitým věcem bylo převáděno postupně různými (samostatnými) právními jednáními, byť uzavřenými téhož dne (18. dubna 2018). Nejprve totiž vlastnické právo převáděl dlužník kupní smlouvou na společnost B. Stala-li se společnost B vlastníkem movitých věcí, nabýval dovolatel vlastnictví (jakkoli s rozvazovací podmínkou) již od vlastníka; pochybnosti odvolacího soudu o dobré víře dovolatele (s přihlédnutím k tomu, že je „úvěrovou institucí mající odborné znalosti a schopnosti“) pak mohly (měly) být posuzovány výlučně optikou ustanovení § 1112 o. z.

34. Podrobněji řečeno, odvolací soud měl nejprve posoudit, zda se společnost B stala vlastníkem movitých věcí, a to na základě kupní smlouvy uzavřené s dlužníkem v postavení neoprávněného převodce (vzhledem k tomu, že dlužník převedl vlastnické právo již dříve na vedlejšího účastníka zajišťovacím převodem vlastnického práva). V závislosti na prokázaných skutkových okolnostech věci přicházelo v úvahu nabytí vlastnického práva podle § 1109 písm. b/ o. z. (kdyby šlo o převod při podnikatelské činnosti dlužníka v rámci běžného obchodního styku) nebo podle § 1109 písm. c/ o. z. [kdyby šlo o převod za úplatu od dlužníka jako osoby, které vlastník (vedlejší účastník) svěřil movité věci smlouvou o výpůjčce]. Společnost B by se stala vlastníkem, kdyby byla vzhledem ke všem okolnostem v dobré víře, že dlužník byl oprávněn vlastnické právo převést; platí zde domněnka existence dobré víry (§ 7 o. z.), která může být vyvrácena (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. července 2022, sp. zn. 23 Cdo 1837/2022). Kdyby byla kupní smlouva uzavřena za jiných okolností než shora zmíněných (§ 1109 o. z.), stala by se společnost B vlastníkem movitých věcí, jestliže by prokázala svou dobrou víru (§ 1111 o. z.).

35. Teprve následně lze posoudit účinky zajišťovacího převodu vlastnického práva mezi společností B a žalobcem. Jestliže se společnost B stala vlastníkem movitých věcí na základě kupní smlouvy uzavřené s dlužníkem, pak převáděla na žalobce k zajištění svého dluhu vlastnické právo, které jí svědčilo (nešlo o převod od neoprávněného). Žalobce by se tak v intencích § 1112 o. z. nestal vlastníkem movitých věcí, kdyby movité věci získal s vědomím, že společnost B nabyla vlastnické právo od neoprávněného (dlužníka).

36. Důvodová zpráva k vládnímu návrhu občanského zákoníku (sněmovní tisk číslo 362, Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, 6. volební období 2010-2013) k ustanovení § 1112 o. z. uvádí: „Ochrana stavu založeného při nabytí od neoprávněného dobrou vírou nabyvatele nemůže být bezbřehá. Mohou nastat situace, že určitá osoba v dobré víře koupí movitou věc od neoprávněného (např. v zastavárně, antikvariátu, obchodě se starožitnostmi apod.), a získá tak k věci vlastnické právo a že od tohoto nabyvatele – který se právně stal vlastníkem – tutéž věc dále koupí další osoba, která však ví, že ji jeho předchůdce nabyl od neoprávněného a na úkor původního vlastníka. Bez výslovné úpravy by podobné situace mohly být řešeny jen s využitím obecné právní zásady respektující soulad s dobrými mravy. Hledisko dobrých mravů však nemusí být v této souvislosti zcela spolehlivé a pro aplikační praxi snadno uchopitelné. Z toho důvodu se navrhuje výslovné ustanovení inspirované italskou úpravou (čl. 1154 Codice civile). Podle navrženého ustanovení se vlastnické právo ani dobré víry svého předchůdce nemůže dovolat k svému prospěchu ten, kdo získal movitou věc s vědomím, že vlastnické právo bylo nabyto od neoprávněného. Původní vlastník tak bude mít vůči němu možnost domoci se vydání věci, ledaže dojde k mimořádnému vydržení. Výhrada nemožnosti dovolat se vlastnického práva toho, kdo v dobré víře nabyl vlastnické právo od neoprávněného, se však uplatní jen v tom směru, že se další nabyvatel (nabyvatel ve zlé víře) nemůže dovolat vlastnictví svého předchůdce k svému prospěchu. Pokud tedy věc dále zcizí, pak se vůči dalšímu nabyvateli, bude-li v dobré víře, uplatní zásada, že u movitých věcí držba nahrazuje vlastnický titul.“

37. Ustanovení § 1112 o. z. se tak typicky uplatní na situaci, kdy věc ve vlastnictví prvního (vedlejšího účastníka) převedl druhý (dlužník) dobrověrnému třetímu (společnosti B); ten se stal

vlastníkem (za splnění podmínek § 1109 nebo § 1111 o. z.) a následně ji převedl čtvrtému (dovolateli). Úvahy odvolacího soudu o významu (nedostatku) dobré víry dovolatele jsou nepřiléhavé, neboť pro aplikaci § 1112 o. z. by bylo třeba prokázat (a břemeno tvrzení a důkazní břemeno o této skutečnosti nese žalovaná), že dovolatel věděl o nabytí vlastnického práva (společností B) od neoprávněného (dlužníka).

38. Jinak řečeno, vlastnické právo nenabývá ve smyslu § 1112 o. z. ten, kdo ví, že jeho předchůdce nabyl vlastnické právo od neoprávněného. V poměrech projednávané věci by v takovém případě s ohledem na důvodovou zprávu a komentářovou literaturu vlastnické právo přešlo zpět na vedlejšího účastníka k okamžiku účinnosti převodu mezi společnostmi B a dovolatelem. K tomu dále srov. v literatuře Petrov, J., Výtisk, M., Beran, V. a kol. Občanský zákoník. 2. vydání (2. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, komentář k § 1112, marg. č. 1, nebo Spáčil, J., Králík, M. a kol. Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474). 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 423.

39. Dovolání je tedy důvodné. Jelikož napadené rozhodnutí neobstálo již v rovině právního posouzení první řešené právní otázky, dalšími dovolacími námitkami se Nejvyšší soud pro předčasnost (a nadbytečnost) již nezabýval (a to ani v rovině posouzení přípustnosti dovolání).

40. Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), napadené rozhodnutí zrušil (včetně závislých výroků o nákladech řízení) a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243e odst. 1 a 2 o. s. ř.).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušení řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)